

Zarządzenie Nr 21/2012
Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu
z dnia 7 marca 2012 r.

w sprawie szczegółowych zasad projektowania i prowadzenia dokumentacji programowej studiów

Na podstawie art. 66 ust. 2 pkt 3a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz na podstawie § 20 ust. 3 uchwały Nr 56/2011 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie wytycznych, dotyczących projektowania, realizacji i ewaluacji planów studiów i programów kształcenia, zarządza się, co następuje:

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Zarządzenie określa:

- 1) szczegółowy opis sposobu projektowania programów kształcenia na studiach I i II stopnia;
- 2) terminy dostosowania dokumentacji programów kształcenia do obowiązujących w uczelni aktów wewnętrznych.

§ 2

Wprowadza się następujące definicje pojęć:

- 1) program kształcenia – dokument, na który składają się:
 - a) kierunkowe efekty kształcenia stanowiące opis wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia przez osobę uczącą się, zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, zwanych dalej KRK oraz misją uczelni,
 - b) program studiów – zawierający plan studiów oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia;
- 2) obszar kształcenia – zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.);
- 3) poziom kształcenia – studia pierwszego lub drugiego stopnia;
- 4) profil kształcenia:
 - a) profil ogólnoakademicki, obejmujący moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta pogłębionych umiejętności teoretycznych,
 - b) profil praktyczny, obejmujący moduły zajęć, prowadzone z udziałem podmiotów gospodarczych, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych;
- 5) kierunek studiów – wyodrębniona część z jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowana w uczelni w sposób określony programem kształcenia;

- 6) forma studiów – studia stacjonarne i studia niestacjonarne;
- 7) standardy kształcenia – zbiór reguł kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz zawodów, dla których wymagania dotyczące procesu kształcenia i jego efektów są określone w przepisach prawa Unii Europejskiej;
- 8) kwalifikacje – uzyskane efekty kształcenia poświadczane uczelnianym dyplomem ukończenia studiów.

II. Projektowanie efektów kształcenia

§ 3

Wymagania ogólne

1. Efekty kształcenia są podstawowym dokumentem programu kształcenia dla kierunku, profilu i poziomu kształcenia.
2. Zdefiniowane efekty, powinny być zgodne z obszarowymi efektami kształcenia, misją uczelni, ewentualnie z wzorcowymi efektami określonymi dla kierunku.
3. Dla programu kształcenia prowadzącego do uzyskania:
 - 1) kwalifikacji nauczycielskich, efekty kształcenia muszą uwzględniać efekty wynikające ze standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela;
 - 2) kwalifikacji pielęgniarzkich, efekty kształcenia muszą uwzględniać standardy przygotowujące do zawodu pielęgniarki.
4. Efekty kierunkowe formułuje się w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
5. Jednemu efektowi kierunkowemu może odpowiadać kilka efektów obszarowych.
6. Dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych w ramach tego samego kierunku, określa się takie same kierunkowe efekty kształcenia.
7. Efekty kierunkowe powinny być sformułowane w sposób jednoznaczny, umożliwiający sprawdzenie, czy i w jakim stopniu, zostały osiągnięte przez studenta.

§ 4

Definiowanie kierunkowych efektów kształcenia

W procesie definiowania kierunkowych efektów kształcenia należy brać pod uwagę:

- 1) efekty obszarowe, do którego lub których został przypisany kierunek studiów;
- 2) wzorcowe efekty kształcenia (jeżeli się z nich korzysta);
- 3) misję i strategię rozwoju uczelni;
- 4) wyniki monitorowania karier absolwentów;
- 5) zgodność zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
- 6) opinie przedstawicieli pracodawców i samorządu studentów;
- 7) wymagania i dotychczasowe zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- 8) zasoby i możliwości realizacji procesu kształcenia;
- 9) wzorce międzynarodowe;
- 10) wewnętrzne wyniki prowadzonego badania jakości kształcenia;
- 11) ustalenia i wytyczne obowiązujące na poziomie uczelni.

§ 5

Dokumentowanie efektów kształcenia na studiach I i II stopnia

1. Zdefiniowane, kierunkowe efekty kształcenia należy zestawić w oddzielnym dokumencie „Efekty kształcenia”.
2. Dokument ten powinien zawierać:
 - 1) informacje ogólne o tworzonego kierunku studiów;
 - 2) ogólne cele kształcenia dla kierunku studiów;
 - 3) zakładane, kierunkowe efekty kształcenia oraz analizę ich zgodności z efektami obszarowymi (w zestawieniu tabelarycznym).
3. Efekty kierunkowe w każdej kategorii numeruje się odrębnie. Symbol efektu składa się z liter oraz numerów (cyfr).
4. Litery oznaczają:
 - 1) K – zdefiniowany, efekt kierunkowy (zgodnie z wzorcem określonym w rozporządzeniu MN iSW) lub:
 - 2) w przypadku zastosowania symboliki systemowej (w skali całej uczelni), zdefiniowany efekt kierunkowy, może być poprzedzony następującymi literami: „E” – ekonomia, „F” – filologia, „PED” – pedagogika, „MAT” – matematyka, „EA” – edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, „ZIP” - zarządzanie i inżynieria produkcji, „MT” – mechatronika, INF – informatyka, „RM” – ratownictwo medyczne, „P” – pielęgniarstwo, „WF” – wychowanie fizyczne;
 - 3) „N” – oznacza efekty kształcenia wynikające ze standardów kształcenia przygotowujących do zawodu nauczyciela i pielęgniarki;
 - 4) znak „_” jako podkreślnik;
 - 5) W – zdefiniowany efekt kierunkowy w kategorii – WIEDZA;
 - 6) U – zdefiniowany efekt kierunkowy w kategorii – UMIEJĘTNOŚCI;
 - 7) K – zdefiniowany efekt kierunkowy w kategorii – KOMPETENCJE SPOŁECZNE.
5. Numery efektów są dwucyfrowe i są ustalane odrębnie dla każdej kategorii. Numery od 1-9 poprzedza się cyfrą „0”.

§ 6

Symbole obszarowych efektów kształcenia oznacza się zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

§ 7

1. W dokumencie kierunkowych efektów kształcenia należy sformułować informacje, dotyczące w szczególności:
 - 1) sposobu wykorzystania wzorców międzynarodowych;
 - 2) zakresu i sposobu wykorzystania wyników monitorowania absolwentów oraz wyników dotychczasowych wewnętrznych ewaluacji programów kształcenia oraz wyników akredytacji PKA;
 - 3) sposobu uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
 - 4) zgodności zakładanych efektów kształcenia z obowiązującym prawem zewnętrznym i ustaleniami wewnętrznymi (wzorcowe efekty, standardy, uchwała senatu Nr 56/2011).
2. Dokument zawierający kierunkowe efekty kształcenia jest dostępny dla studentów.

§ 8

Zatwierdzanie efektów kształcenia

1. Efekty kształcenia stanowiące podstawę do zdefiniowania programu studiów dla każdego kierunku kształcenia, zatwierdza Senat, również w przypadku, gdy instytut korzysta z efektów wzorcowych.
2. Na poziomie instytutu, projekty kierunkowych efektów kształcenia, opiniuje Rada Instytutu.

III. Program studiów

§ 9

Założenia ogólne

Studia na określonym kierunku, profilu i poziomie kształcenia są prowadzone zgodnie z uchwalonym przez Senat programem studiów.

§ 10

1. Na program studiów składają się następujące dokumenty:
 - 1) plan studiów;
 - 2) ogólna charakterystyka studiów;
 - 3) opis poszczególnych modułów kształcenia, w tym praktyk zawodowych, obozów szkoleniowych i in.;
 - 4) matryca efektów kształcenia.
2. Program studiów, o którym mowa w ust. 1, sporządza się odrębnie dla każdej formy studiów prowadzonej w ramach kierunku.

§ 11

Plan studiów

1. Plan studiów dla określonego poziomu studiów, profilu i kierunku kształcenia określa:
 - 1) nazwę kierunku i specjalności kształcenia;
 - 2) formę studiów (stacjonarne, niestacjonarne, podyplomowe);
 - 3) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi studiów;
 - 4) zestawienie i sekwencję modułów/przedmiotów kształcenia wraz z określoną liczbą godzin zajęć dydaktycznych, realizowaną w bezpośrednim kontakcie studenta z nauczycielem akademickim oraz przyporządkowaną do każdego modułu/przedmiotu liczbą punktów ECTS;
 - 5) określenie formy zajęć i liczby godzin przypadających na ich realizację.
2. Zasady ustalania liczby punktów ECTS określa uchwała Senatu Nr 56/2011 z dnia 16 grudnia 2011 roku w sprawie wytycznych dotyczących projektowania, realizacji i ewaluacji planów studiów i programów kształcenia.
3. Plan studiów można sporządzić w wersji elektronicznej, znajdującej się w aplikacji „Plany i programy studiów”, dostępnej na stronie internetowej.

§ 12

Ogólna charakterystyka studiów

Część programu zawierająca ogólną charakterystykę studiów, dla których tworzony jest program studiów, składa się z:

- 1) ogólnej informacji dotyczącej kierunku studiów;
- 2) sumarycznych wskaźników charakteryzujących program;
- 3) opisu warunków niezbędnych do realizacji programu.

§ 13

Ogólna informacja dotycząca kierunku studiów uwzględnia w szczególności:

- 1) nazwę kierunku studiów i nazwy specjalności tworzonych w ramach kierunku, adekwatnych do „zawartości merytorycznej” programu kształcenia, w tym zakładanych efektów kształcenia;
- 2) określenie poziomu, profilu i formy studiów;
- 3) przyporządkowanie kierunku do obszaru/obszarów kształcenia z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS i liczby godzin w planie studiów dla każdego z tych obszarów;
- 4) wskazanie dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia;
- 5) opis zasad rekrutacji;
- 6) określenie wymagań wstępnych w odniesieniu do oczekiwanych kompetencji kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia (dotyczy studiów II stopnia);
- 7) opis formy ukończenia studiów;
- 8) tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta;
- 9) fakultatywnie - opis różnic w stosunku do innych programów studiów, o podobnie zdefiniowanych efektach kształcenia;
- 10) krótki opis sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta lub słuchacza.

§14

1. Sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów uwzględniają między innymi:

- 1) ogólną liczbę zajęć dydaktycznych, realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczyciela akademickiego z uczącą się osobą;
- 2) liczbę semestrów;
- 3) łączną liczbę punktów ECTS, którą student powinien uzyskać:
 - a) na zajęciach dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
 - b) z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia,
 - c) w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych,
 - d) liczbę punktów ECTS, uzyskiwaną podczas realizacji modułów kształcenia oferowaną na zajęciach ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów,
 - e) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego (z wyłączeniem studiów niestacjonarnych),
 - f) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z przedmiotów humanistyczno – społecznych,
 - g) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk, w przypadku gdy program takie praktyki przewiduje.

2. W przypadku dostosowania dotychczasowego programu studiów do opracowanego przez Senat opisu efektów kształcenia należy zamieścić informację dyrektora instytutu o tym, że dokonane zmiany nie obejmują zajęć dydaktycznych, przekraczających uzyskanie przez studenta 30% punktów ECTS.

§ 15

W opisie warunków niezbędnych do realizacji programu kształcenia należy uwzględnić przede wszystkim informacje zawierające:

- 1) krótki opis infrastruktury, zapewniającej prawidłową realizację programu kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem zasobów bibliotecznych, niezbędnych warunków bazowo-lokalowych, laboratoriów, pracowni dydaktycznych, środków i pomocy do prowadzenia zajęć;
- 2) w przypadku studiów drugiego stopnia, opis działalności badawczej w odpowiednim obszarze wiedzy;
- 3) udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentom wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS;
- 4) sposób współdziałania z podmiotami gospodarczymi lub interesariuszami zewnętrznymi, biorącymi udział w pracach programowych lub konsultacjach projektu programu kształcenia (wykaz osób, instytucji, z którymi takie współdziałanie podejmowano);
- 5) wykaz osób realizujących program, ze wskazaniem minimum kadrowego, zawierający przyporządkowanie poszczególnych nauczycieli akademickich do dyscyplin naukowych i obszarów kształcenia;
- 6) zestawienie proporcji liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów.

§ 16

Opis modułu/ przedmiotu

1. Do ogólnej charakterystyki studiów dołącza się opis każdego modułu kształcenia (także opis przedmiotów stanowiących oddzielne moduły kształcenia), ujętego w planie studiów.
2. Opis modułu kształcenia/ przedmiotu powinien zawierać w szczególności: cele ogólne oraz wymagania wstępne, szczegółowe efekty kształcenia wynikające z efektów kierunkowych, treści programowe, sposób weryfikowania efektów przedmiotowych/modułowych oraz sposób ich dokumentowania, literaturę przedmiotu. Opis modułu stanowi podstawę do przygotowania karty przedmiotu, z zastrzeżeniem ust.3.
3. Dopuszcza się sporządzenie szczegółowego opisu przedmiotu/modułu programu studiów wyłącznie w postaci karty przedmiotu. Decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor instytutu.

§ 17

Matryca kierunkowych efektów kształcenia

1. Matryca efektów kształcenia dla programu studiów jest pokryciem kierunkowych efektów kształcenia przez efekty przedmiotowe.
2. W przypadku braku pokrycia kierunkowych lub specjalnościowych efektów kształcenia przez efekty przedmiotowe, należy dokonać stosownej korekty.

Karta przedmiotu

1. Karta przedmiotu sporządzana jest niezwłocznie po zatwierdzeniu przez senat programu studiów i stanowi integralną część dokumentacji programowej kierunku studiów.
2. Wzór karty przedmiotu w wersji elektronicznej jest dostępny na stronie internetowej uczelni w aplikacji „Plany programy studiów”.
3. Karty przedmiotu przygotowują nauczyciele akademicy odpowiedzialni za przedmiot, wskazani przez dyrektora instytutu.
4. W karcie przedmiotu określa się:
 - 1) informacje ogólne o przedmiocie, liczbie godzin, punktach ECTS;
 - 2) cel przedmiotu oraz wymagania wstępne;
 - 3) efekty kształcenia;
 - 4) treści programowe;
 - 5) narzędzia dydaktyczne;
 - 6) obciążenie pracą studenta;
 - 7) sposoby i kryteria oceny, z uwzględnieniem oceny formującej i podsumowującej;
 - 8) macierz realizacji przedmiotu;
 - 9) wykaz literatury;
 - 10) informację o nauczycielach akademickich odpowiedzialnych za przedmiot oraz biorących udział w jego realizacji.
5. Przy tworzeniu kart przedmiotów obowiązują następujące zasady:
 - 1) efekty kształcenia powinny być zgodne z efektami ustalonymi dla przedmiotu / modułu i wynikać z efektów kierunkowych;
 - 2) być sformułowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w sposób jednoznaczny i mierzalny;
 - 3) treści programowe przedmiotu powinny zapewniać realizację efektów kształcenia i być sformułowane odrębnie dla każdego rodzaju zajęć (wykład, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia projektowe, warsztaty, seminarium, inne);
 - 4) obciążenie pracą studenta, wynikające z nakładu pracy (godziny i punkty ECTS) określane jest na podstawie godzin kontaktowych oraz czasu poświęconego na samodzielne uczenie się lub wykonanie zadań, które mogą być realizowane poza uczelnią (np. wykonanie projektów, sprawozdań), przygotowanie się do kolokwium, egzaminów itp. Prowadzący przedmiot dokonuje wstępnej oceny nakładu pracy studentów. W późniejszym terminie, po zakończeniu zajęć, szacunek ten powinien podlegać weryfikacji z udziałem studentów (m.in. na podstawie informacji zwrotnych);
 - 5) ocena formująca (wspomagająca) ma miejsce w trakcie realizacji programu i daje informację zwrotną o postępach w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Ocena podsumowująca wystawiana jest na koniec procesu kształcenia;
 - 6) dla każdego przedmiotowego efektu kształcenia należy sformułować mierzalne kryteria oceny, z uwzględnieniem wielowartościowej skali ocen, określonej w regulaminie studiów.
5. Karta przedmiotu jest udostępniona studentom.

§ 19

Instytutowy system zapewniania jakości kształcenia

Integralną częścią programu kształcenia jest opis zasad stosowania instytutowego systemu zapewniania jakości kształcenia dla każdego kierunku studiów, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) przedmiotu i celu badań;
- 2) zastosowanych kryteriów i pytań kluczowych;
- 3) opisu metod i narzędzi badawczych;
- 4) harmonogramu badań wraz ze sporządzeniem końcowego raportu;
- 5) sposobu wykorzystania wyników badań do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku studiów.

§ 20

Procedury projektowania i uchwalania planów i programów studiów

Wytyczne dotyczące projektowania planów i programów studiów oraz ich uchwalania określa Uchwała Senatu Nr 56/2011 z dnia 16 grudnia 2011 r.

§ 21

Opiniowanie programu kształcenia

1. Program kształcenia jest uchwalany przez senat, po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego.
2. Senacka Komisja ds. dydaktycznych opiniując program kształcenia dla studiów pierwszego lub drugiego stopnia bierze pod uwagę ocenę, przedstawioną przez Prorektora ds. studenckich i kształcenia, obejmującą odpowiednio:
 - 1) kompletność przedłożonej dokumentacji;
 - 2) celowość tworzenia nowego kierunku i specjalności kształcenia, a w przypadku programów kształcenia dla kierunków już funkcjonujących - zasadność i prawidłowość dokonywanych zmian;
 - 3) adekwatność nazwy kierunku/specjalności kształcenia do zawartości merytorycznej programu studiów;
 - 4) zgodność kierunkowych efektów kształcenia z obszarowymi;
 - 5) spójność opisu programu studiów z efektami kierunkowymi;
 - 6) dostosowanie efektów kształcenia i programu studiów do efektów kształcenia wynikających z rozporządzeń (kwalifikacje nauczycielskie, pielęgniarskie, inne);
 - 7) zgodność z aktami wewnętrznymi dotyczącymi projektowania programów kształcenia, a w szczególności:
 - a) związek kierunku studiów i zakładanych efektów kształcenia ze strategią rozwoju uczelni, w tym jej misją,
 - b) dostosowanie efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy (wyniki monitorowania zawodowych karier absolwentów, wykorzystanie opinii pracodawców),
 - c) spełnianie warunków zapewniających osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia i realizację programu studiów.

§ 22

Pisemna opinia organu samorządu studenckiego oraz Senackiej Komisji ds. dydaktycznych stanowi załącznik do dokumentacji programu kształcenia i jest podstawą do podjęcia uchwały senatu.

§ 23

Terminy dostosowania i uchwalania programów kształcenia

1. Dostosowanie dokumentacji programów kształcenia dla kierunków studiów I-go stopnia, funkcjonujących w uczelni do niniejszych uregulowań, nastąpi do 30 czerwca 2012 r.
2. Zmiany w programach kształcenia dla kierunku studiów, wynikające z procesu monitorowania i ewaluacji, obejmujące nie więcej niż 30% punktów ECTS, senat uchwała najpóźniej w czerwcu każdego roku, przed rozpoczęciem kolejnego cyklu kształcenia;

§ 24

Przedstawione w zarządzeniu postanowienia dotyczące projektowania programów kształcenia i prowadzenia dokumentacji w tym obszarze zawierają niezbędne do wdrożenia regulacje, wynikające przede wszystkim z przepisów znowelizowanej ustawy oraz rozporządzeń. Oznacza to, że zbiór tych regulacji nie jest zamknięty i przygotowane w instytutach programy kształcenia mogą zawierać dodatkowe elementy, dokumentujące np. konkurencyjność, atrakcyjność i wiarygodność przedstawianej studentom oferty edukacyjnej, a także możliwości indywidualizacji kształcenia (studenci wybitnie uzdolnieni, studenci niepełnosprawni).

§ 25

1. Wykonanie zarządzenia zleca się dyrektorom instytutów.
2. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia.

§ 26

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.